

คนพันธุ์ใหม่ : เจเนอเรชั่นเน็ต

ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 5187 วันเสาร์ที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2554 หน้า 4

ภาวะการณ์ของเยาวชนหลายอย่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาจทำให้คนรุ่นเก่าก่อน ตกตะลึงงงวยสงสัยอยู่มิใช่น้อย ไม่ว่าจะเป็นมารดาบิดา ครูอาจารย์ นายจ้าง ผู้จัดการ หัวหน้างาน ผมได้อ่านนิตยสาร MBA ซึ่งเขาได้เรียบเรียงมาจาก Grown up Digital ที่กล่าวถึง **คนเจเนอเรชั่นเน็ต หรือคนพันธุ์เน็ต** เอาไว้อย่างน่าสนใจมากทีเดียว ซึ่งเข้ากับสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน เมื่ออ่านเรื่องราวเหล่านี้แล้ว ย่อมทำให้เราเข้าใจเยาวชนหรือวัยรุ่นสมัยนี้มากขึ้น ในสังคมยุคที่เกือบจะทุกสิ่งทุกอย่างต้องพึ่งพาอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่นั้น คุณอาจใช้งานบนโลกไซเบอร์ได้ซับซ้อนอย่างประเภทช้อปปิ้งออนไลน์ เปิดอ่านวิกิพีเดีย หรือใช้งานโทรศัพท์แบล็คเบอร์รี่อย่างซ้ำซาก แต่ในขณะที่คุณอ่านโฆษณาขายรถหรือเช่าอพาร์ทเมนต์ พวกคนพันธุ์เน็ตเข้าไปที่ Graigslist ขณะที่คุณเปิดหนังสือพิมพ์อ่านดูโปรแกรมหนังสือ **พวกเขาดูทางออนไลน์** หรือขณะที่คุณดูข่าวทีวี พวกเขามี RSS Feeds ที่ป้อนข่าวมาให้อ่านโดยตรง จะเห็นได้ว่า คนหนุ่มสาววัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีอย่างเป็นธรรมชาติ และเข้าใจความหมายจนเรียกได้ว่า พวกเขามีสัญชาตญาณของตัวเองเล่นเน็ต คุณเป็นผู้เสาะข้อมูลข่าวสาร พวกเขาเป็นผู้สร้างและเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในโลกออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ หากคุณเข้าไปดูวิดีโอที่ยูทูป (YouTube) หลังจากได้ยินข่าวมา แต่พวกเขาเข้าไปค้นหาวิดีโอใหม่ๆ ในนั้นทุกวัน คุณซื้ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใหม่ แต่ต้องศึกษารายละเอียดอย่างถี่ถ้วนจากคู่มือการใช้ แต่พวกเขาซื้อมาปั๊บแล้วใช้ได้เลยทันทีโดยไม่ต้องรื้อหรือ มันไม่ใช่แค่พวกเขาใช้เทคโนโลยีแบบไหน แต่เป็นเรื่องของพฤติกรรมที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ หากคุณเป็นผู้จัดการแล้วคุณรับ **“คนพันธุ์เน็ต”** เหล่านี้เข้ามาทำงาน ก็ต้องเข้าใจว่า พวกเขามีแรงจูงใจในการทำงาน และแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพไม่เหมือนกับคุณ หากว่าคุณเป็นนักการตลาด ก็ต้องประจักษ์ว่า **โฆษณาทางทีวีไม่มีผลกับพวกเขาอีกต่อไป** หากคุณเป็นครูอาจารย์จะพบว่าคนรุ่นใหม่เหล่านี้ไม่ค่อยจดจ่อกับอะไรได้เนิ่นนาน จริงๆ แล้วพวกเขาเรียนในวิธีที่แปลกออกไปต่างหาก และถ้าคุณเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ก็จะมีวิธีที่เจ้าเด็กตัวน้อยของคุณเติบโตเกินวัย ทำสิ่งที่คุณไม่เคยคาดคิดฝันว่าจะทำได้ แถมยังอยากใช้ชีวิตอยู่กับบ้านหลังจบการศึกษา ยิ่งถ้าคุณเป็นนักการเมืองคุณอาจพบว่า **พวกเขาไม่สนใจกระบวนการทางการเมือง** แต่มันช่างเหลือเชื่อที่ **“บารัค โอบามา”** (Barack Obama) สามารถทำให้พวกเขาหันมาสนับสนุนจนได้เป็นประธานาธิบดี

เรื่องเหล่านี้ทำให้นึกถึงวาทะของ **“บ็อบ ดีแลน”** ที่กล่าวว่า **“บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น แต่คุณไม่รู้ว่ามันคืออะไร”** บางสิ่งบางอย่างที่ว่าก็คือ **เจเนอเรชั่นเน็ตถึงวัยเจริญพันธุ์แล้ว** การเติบโตขึ้นมาในโลกดิจิทัลทำให้คนรุ่นนี้คิดหรือแม้แต่ใช้สมองแบบเชื่อมโยงกับโลกออนไลน์ไปหมด พวกเขาสามารถทนทานต่อความหลากหลายสุดขีด ทั้งฉลาดและโงกว่าบรรพบุรุษ โดยนำสิ่งเก่ามาผลิตใหม่ให้เข้ากับชีวิตทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นที่ทำงาน ร้านรวง การเมือง การศึกษา หรือลงไปถึงโครงสร้างหลักของครอบครัวเลยทีเดียว ยกตัวอย่างเช่น หากเป็นนายจ้างหรือผู้จัดการ **“คนพันธุ์เน็ต”** จะทำลายลำดับการปกครองที่เข้มงวด และทำให้องค์กรคิดวิธีจัดจ้าง ค่าตอบแทน พัฒนาและดูแลบุคลากรเสียใหม่ หากเป็นลูกค้า พวกเขาต้องการเป็นลูกค้ามือโปร ร่วมคิดค้นสินค้าและบริการกับผู้ผลิต ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับแบรนด์เปลี่ยนแปลงไปตลอดกาล ในวงการการศึกษา พวกเขาจะชักจูงให้เปลี่ยนตัวแบบการสอน จากวิธีการที่เน้นครูมาเป็นการร่วมมือระหว่างกัน โดยเน้นที่ตัวนักเรียนแทน สำหรับครอบครัว พวกเขาเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ด้วยความเชี่ยวชาญในอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะเป็นพลเมือง **“คนพันธุ์เน็ต”** จะเปลี่ยนวิธีการบริการของรัฐแต่เนิ่นๆ และตัดสินใจอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญพื้นฐานที่พลเมืองและระบอบประชาธิปไตยควรมี ซึ่งคนรุ่นนี้จะทำให้กิจกรรมการเมืองมี

ชีวิตที่วุ่นวายมากกว่าที่คนรุ่นเก่าก่อนเคยทำมา สำหรับด้านสังคม กิจกรรมประชาสังคมของพวกเขาจะใหม่และเปี่ยมพลัง จากอำนาจที่อินเทอร์เน็ตมีให้ เขาเป็นว่า หากคุณเข้าใจเจเนอเรชั่นเน็ต อย่างน้อยๆ คุณจะเข้าใจอนาคต และรู้ว่า ขณะนี้สถาบันและสังคมของเราควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร คราวนี้ลองมาพิจารณา ประเภทของเจเนอเรชั่นกันดูบ้าง คือ

(1) **เบบี้บูมเมอร์ส (Baby Boomers)** คือ กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี ค.ศ.1946-1964 หรือประมาณช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา อายุประมาณ 40-60 ปี เป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ลักษณะนิสัยมักยึดมั่น ไม่เปลี่ยนแปลงความคิดง่ายๆ บางครั้งจึงถูกมองว่าเป็นพวกอนุรักษนิยม หรือไม่ก็หัวเก่าไปเลย ให้ความสำคัญกับผลงานแม้ว่าจะต้องใช้เวลานานกว่าจะประสบความสำเร็จ บางคนมีความทุ่มเทกับการทำงานและองค์กรมาก, (2) **เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ (Generation X)** มีชื่อเรียกอื่นๆ เช่น Baby Buster, Slacker เป็นกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1965-1976 อายุประมาณปลาย 20 ถึงเจียด 40 อุปนิสัยชอบเสี่ยง ยินดีรับการเปลี่ยนแปลง ใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้ดี ให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพทั้งเพื่อนร่วมงานและครอบครัว เจเนอเรชั่นเอ็กซ์บางคนมีวิถีชีวิตแบบยuppy (Yuppy) ใช้จ่ายเงินเพื่อความสุขของชีวิต ชื่อหาสิ่งของที่หรูหรามากกว่าพวกเบบี้บูมเมอร์ส (www.bizexcenter.com), (3) **เจเนอเรชั่นวาย (Generation Y)** ชื่อที่เรียกคนเจเนอเรชั่นนี้ ได้แก่ Y – Why, Generation Next, Echo Boom, Digital Generation หรือ **เจเนอเรชั่นเน็ต หรือพวกมิลเลนเนียล (Millennials)** อายุระหว่าง 11-25 ปี นักวิชาการบางท่านให้ช่วงอายุของเจเนอเรชั่นวายถึง 28 ปีก็มี คือเกิดระหว่าง ค.ศ. 1977-1994 ใน 3 ยุคนี้ คนจากยุคเบบี้บูมเริ่มให้กำเนิดเด็กๆ จำนวนสูงมากหลังจากปี ค.ศ.1978 โดยมีอายุประมาณ 5-9 ขวบในปี ค.ศ. 1997 (19,854,000 คน) เหตุผลหนึ่งที่ทำให้เจเนอเรชั่นเน็ตยาวนานคือ ผู้หญิงยุคเบบี้บูมมักไม่ยอมมีลูกจนกระทั่งอายุ 30 หรือ 40 ปีไปแล้ว หายากมากที่จะแต่งงานมีลูกกันตั้งแต่อายุ 20 ต้นๆ และมักประวิงเวลาไม่ยอมแก่ มัวแต่อุทิศตนให้งาน และกิจกรรมทางสังคมเรียนรู้ไม่จบสิ้น ไม่ว่าจะศึกษาต่อ เข้าคอร์สเรียนคอมพิวเตอร์ ทำวิจัฯ ซึ่งหากเราถอยย้อนกลับไปสัก 20 ปีให้หลังจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนอย่างชัดเจน คือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สามารถเข้าถึงได้ทุกแห่งหน คนใช้ iPod, iPhone, iPad, BlackBerry กันทุกแห่งหน โทรศัพท์มือถือก็สามารถเล่นอินเทอร์เน็ตได้ ดูทีวีได้ จับพิกัดภูมิศาสตร์ได้อีก โหนจะถ่ายภาพ เปลี่ยนเป็นส่งข้อความทั้งเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก ยิ่งทำให้คนรุ่นเน็ตติดตามเพื่อนได้ทุกเมื่อ ในปี ค.ศ.1983 สัดส่วนครอบครัวที่มีคอมพิวเตอร์มีเพียง 7% แต่พอมาปี ค.ศ.2004 ก็กระโดดมาเป็น 44% ซึ่ง 70% ในนั้นมีทั้งลูกทั้งหลาน ส่วนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1996 มีแค่ 15% ซึ่งพบว่า 1 ใน 10 ของคนเล่นเน็ตอายุต่ำกว่า 16 ปี จนกระทั่งปี ค.ศ. 1994 โรงเรียนกว่า 35% มีอินเทอร์เน็ตใช้แล้วพุ่งเพิ่มมาเป็น 100% ในปัจจุบัน ประเมินว่า เด็กนักเรียนอเมริกัน 4 คนต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ขณะที่ 3 ใน 4 (75%) ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-17 ปี มีโทรศัพท์มือถือใช้ และ 73% ของเยาวชนอายุระหว่าง 12-17 ปี เล่นอินเทอร์เน็ต และชาวอเมริกันหลายล้านคนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

จากการศึกษาคนพันธุ์ใหม่ หรือ “เจเนอเรชั่นเน็ต” ประมาณ 6,000 คน พบว่ามีลักษณะทัศนคติและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน 8 อย่าง คือ (1) อิศรภาพ, (2) ดัดแปลงให้เป็นแบบที่ชอบ, (3) ฟินิจิเคราะห์, (4) ความมีจรรยาบรรณ, (5) ความร่วมแรงร่วมใจ, (6) ความบันเทิง, (7) ความเร็ว, และ (8) นวัตกรรม นอกจากนี้ยังมีสัญญาณด้วยว่า “เจเนอเรชั่นเน็ต” สอดส่ายสายตารัฐกิจของตัวเองมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ทำงานกับองค์กรที่มีสายการบังคับบัญชาแบบดั้งเดิม เพราะจะทำให้ตนสามารถควบคุมและมีอิสรภาพเพิ่มมากขึ้น ไม่ต้องมาคอยตอบคำถามเจ้านาย ซึ่งยูทูป (YouTube) เฟซบุ๊ก (Facebook) และดิกก์ (Digg) ก็ล้วนแล้วแต่เกิดจากคนเหล่านี้ทั้งนั้น ที่เริ่มต้นทำธุรกิจตั้งแต่อายุยังไม่ถึง 25 ปีด้วยซ้ำ ยิ่งเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กรุ่นใหม่ๆ เจริญรอยตามเป็นอย่างยิ่ง.